

Інформаційно-аналітична записка

На виконання пункту 3 Порядку і напрямів використання коштів, одержаних у результаті трансферу технологій, створених за рахунок коштів державного бюджету, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 22.04.2013 № 300, та пункту 5 Порядку здійснення контролю за виплатою винагороди авторам технологій та/або їх складових, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22.05.2013 № 351, Міністерство освіти і науки України узагальнило інформацію, надану головними розпорядниками бюджетних коштів – шістьма національними академіями наук і 72 органами державної влади.

Передачу технологій та інших об'єктів права інтелектуальної власності, як і в минулому році, здійснювали ЗВО, установи, підприємства та організації, які підпорядковані Національній академії наук України, Національній аграрній академії наук України, Міністерству освіти і науки України, також про трансфер технологій, виконаних за бюджетні кошти, відзвітувало Міністерство оборони України.

За наданою інформацією, протягом 2022 року укладено 1391 договір про трансфер технологій, що на 25,29 % менше, ніж минулого року. Обсяг коштів, який буде отримано під час реалізації договорів про трансфер, становить 106,00 млн грн, що на 60,28 млн грн (тобто на 36,25 %) менше, порівняно з попереднім звітним роком. У середньому вартість одного договору Міністерства освіти і науки України становить 129,38 тис. грн, що у 3,28 рази більше порівняно із показником минулого року (39,77 тис. грн), Національної академії наук України – 60,00 тис. грн, що у 1,4 рази менше порівняно із показником минулого року (83,00 тис. грн), Національної академії аграрних наук України – 57,90 тис. грн, що у 1,63 рази менше порівняно із попереднім звітним роком (94,21 тис. грн). Середня вартість одного договору міністерства оборони України у 2022 році складає 9498,20 тис. грн.

У сільському господарстві більшість технологій та об'єктів права інтелектуальної власності (далі – ОПВ), як і у попередньому звітному році, було передано за напрямами *«Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур»* та *«Дослідження й експериментальні розробки у сфері інших природничих і технічних наук»*. Лідерами з трансферу серед установ НААН у 2022 році є Національний науковий центр «Інститут ґрунтознавства і агрохімії ім. О. Соколовського», Національний науковий центр «Інститут землеробства НААН» та Інститут продовольчих ресурсів НААН, а у 2021 році лідерами з трансферу, як і у звітному році, були Національний науковий центр «Інститут ґрунтознавства і агрохімії ім. О. Соколовського», Національний науковий центр «Інститут землеробства НААН», а також крім них Інститут зрошуваного землеробства НААН.

Установами Національної академії наук України у звітному році технології не передавались. Кошти отримувались за договорами, укладеними у попередні роки. Проте було заключено один новий договір про трансфер технологій, технології за якими ще не передавались.

Серед ЗВО, що належать до сфери управління МОН, найбільше було передано технологій за напрямами *«Дослідження й експериментальні розробки у сфері природничих і технічних наук»*, *«Установлення та монтаж машин і устаткування»* та *«Дослідження й експериментальні розробки у сфері інших*

природничих і технічних наук». Зазначимо, що у 2021 році найбільше було передано технологій за напрямками «Проектування та виконання НДДКР (Розроблення методичних рекомендацій щодо підготовки звітів з впливу на довкілля планів і проектів у частині їх впливу на види флори і фауни та природні оселища)», «Дослідження й експериментальні розробки у сфері інших природничих і технічних наук» та «Виробництво газу». Лідером з передачі технологій у звітному році є Київський національний університет технологій та дизайну, тоді як у попередні два роки незмінним лідером залишався Одеський національний економічний університет.

За договорами про трансфер технологій надійшло 113,57 млн грн, що менше, ніж у 2021 році на 39,57 %. З них використано на розвиток інноваційної діяльності, виплати авторам технологій та особам, що здійснюють трансфер технологій 62,68 %.

Відносні частини використання коштів, отримані від трансферу технологій та інших ОПВ за напрямками розвитку інноваційної діяльності та трансферу технологій, а також відсоткову зміну обсягу коштів, витрачених на ці напрями (еластичність/приріст) представлено у таблиці 1.

Таблиця 1

Динаміка використання коштів за напрямом використання коштів, що надійшли за договорами про трансфер технологій, направлених на розвиток інноваційної діяльності та трансферу технологій у 2019 – 2022 рр.

Напрямок використання коштів, що надійшли за договорами про трансфер технологій	Частка від використаних коштів, що надійшли за договорами про трансфер технологій, за роками у %				Відсоткова зміна обсягу коштів, витрачених на напрям у 2019 та 2020 роках, %	Відсоткова зміна обсягу коштів, витрачених на напрям у 2020 та 2021 роках, %	Відсоткова зміна обсягу коштів, витрачених на напрям у 2021 та 2022 роках, %
	2019	2020	2021	2022			
1	2	3	4	5	6	7	8
проведення досліджень із створення і трансферу технологій та/або їх складових	64,89	27,49	35,95	17,75	-76,91	+145,39	-71,11
проведення технологічного та економічного аудиту	інформація не збиралась	0,72	0,28	0,41	–	-26,92	-13,69
проведення оцінки науково-технічного рівня технологій та/або їх складових як об'єкта комерціалізації	інформація не збиралась	7,90	20,20	36,86	–	+379,92	+6,75
забезпечення доступу до пошукових баз даних з патентною, ліцензійною та економічною інформацією	інформація не збиралась	0,003	–	–	–	-100,00	–
здійснення заходів щодо патентування, зокрема закордонного патентування, а також забезпечення правової охорони технологій та/або їх складових	0,56	0,53	0,48	2,56	-48,05	+67,88	+213,73

Продовження таблиці 1

1	2	3	4	5	6	7	8
підготовка, перепідготовка і підвищення кваліфікації фахівців з питань інтелектуальної власності та трансферу технологій	0,30	0,06	0,12	–	-88,68	+267,76	-100,00
організація просування технологій та/або їх складових на ринок шляхом їх демонстрації на виставкових заходах, здійснення їх рекламування за допомогою Інтернету, соціальних мереж, радіо, телебачення	інформація не збиралась	0,89	0,97	0,29	–	+105,28	-82,70
закупівля інструментів, обладнання та устаткування, необхідних для проведення тестування, прототипування, проведення експериментальних досліджень, створення та випробування дослідних зразків, виготовлення моделей	2,40	10,95	7,04	9,58	+148,38	+20,54	-20,38
проведення тестування, прототипування, експериментальних досліджень, виготовлення моделі або дослідного зразка та здійснення їх випробування, сертифікації	інформація не збиралась	12,39	21,11	13,24	–	+219,85	-63,32
набуття прав на об'єкти права інтелектуальної власності	14,18	1,01	0,98	1,02	-96,13	+82,39	-39,08
створення та забезпечення функціонування інноваційних структур, створених організацією-розробником	6,63	0,19	5,00	4,27	-98,44	+4846,95	-50,07

Кошти, отримані від трансферу технологій та інших ОПІВ, не використовувались на *забезпечення доступу до пошукових баз даних з патентною, ліцензійною та економічною інформацією*, що можна пояснити централізованим забезпеченням доступу ЗВО та науковим установам України до таких баз даних шляхом заключення договорів МОН з відповідними міжнародними компаніями, а також кошти не використовувались на *підготовку, перепідготовку і підвищення кваліфікації фахівців з питань інтелектуальної власності та трансферу технологій*, що, своєю чергою, можна пояснити істотним загальним зниженням темпів діяльності у сфері трансферу технологій, відтоком кадрів, пов'язаним із широкомасштабною агресією Російської Федерації проти України, а також використанням коштів на більш нагальні напрямки в умовах загального скорочення видатків.

Як недолік можна зазначити невикористання коштів на *забезпечення створення та функціонування стартапів, створених шляхом ліцензування організацією-розробником*, оскільки саме стартапи є рушієм конкурентоспроможності та одним із шляхів впровадження готових технологій у реальний сектор економіки.

Слід зазначити, що широкомасштабна агресія Російської Федерації проти України у 2022 році, як і адаптивні карантинні обмеження, пов'язані із пандемією COVID-19 в Україні, та запровадження повних локдаунів у м.Києві і низці областей України у 2021 році, уповільнили діяльність у сфері трансферу технологій і так само, як і у попередньому звітному періоді, мала відмінності порівняно із попередніми роками. Так, наукові установи і ЗВО у звітному році переважно передавали не готові технології, а результати досліджень та розробок. Серед позитивних моментів варто відзначити зростання витрат на проведення оцінки науково-технічного рівня технологій та/або їх складових як об'єкта комерціалізації, закупівлю інструментів, обладнання та устаткування, необхідних для проведення тестування, прототипування, проведення експериментальних досліджень, створення та випробування дослідних зразків, виготовлення моделей, тобто наукові установи та ЗВО використали можливість оновити свою інфраструктуру та обладнання, проте знизились темпи патентування.

ВІДОМОСТІ

органу державної влади, Національної академії наук України та національної галузевої академії наук про напрями використання коштів, одержаних у результаті трансферу технологій, створених за рахунок коштів державного бюджету, і виплату винагороди авторам таких технологій та особам, які здійснюють їх трансфер у 2022 році

Назва показника	Код рядка	Кількість	Обсяг коштів (тис. гривень)	Найменування організації-розробника-власника майнових прав на технології/технологію
1	2	3	4	5
Укладені протягом звітного року договори про трансфер технологій, усього, з них:	110	1391	106001,03	x
організаціями-розробниками-власниками технологій	111	1391	106001,03	x
Передані технології, які раніше не передавались, усього, з них:	120	258	x	x
Замовником(ами) - власником(ами) технологій за областю призначення згідно з:	121	50	x	x
КВЕД ¹ (за структурою коду XX.X) <u>01.11</u>				
КВЕД (за структурою коду XX.X) <u>01.61</u>	122	30	x	x
КВЕД (за структурою коду XX.X) <u>72.11</u>	123	31	x	x
КВЕД (за структурою коду XX.X) <u>72.19</u>	124	147	x	x
КВЕД (за структурою коду XX.X) _____	125		x	x
КВЕД (за структурою коду XX.X) _____	126		x	x
КВЕД (за структурою коду XX.X) _____	127		x	x
КВЕД (за структурою коду XX.X) _____	128		x	x
КВЕД (за структурою коду XX.X) _____	129		x	x
КВЕД (за структурою коду XX.X) _____	130		x	x
КВЕД (за структурою коду XX.X) _____	131		x	x
КВЕД (за структурою коду XX.X) _____	132		x	x
КВЕД (за структурою коду XX.X) _____	133		x	x
КВЕД (за структурою коду XX.X) _____	134		x	x

1	2	3	4	5
КВЕД (за структурою коду ХХ.Х) _____	135		x	x
КВЕД (за структурою коду ХХ.Х) _____	136		x	x
КВЕД (за структурою коду ХХ.Х) _____	137		x	x
КВЕД (за структурою коду ХХ.Х) _____	138		x	x
КВЕД (за структурою коду ХХ.Х) _____	139		x	x
організаціями-розробниками-власниками технологій за областю призначення згідно з: КВЕД (за структурою коду ХХ.Х) <u>01.11</u>	140	51	x	Вінницький національний аграрний університет Національний науковий центр "Інститут землеробства НААН"
КВЕД (за структурою коду ХХ.Х) <u>01.61</u>	141	30	x	Національний науковий центр "Інститут землеробства НААН"
КВЕД (за структурою коду ХХ.Х) <u>10.71</u>	142	1	x	Державний біотехнологічний університет
КВЕД (за структурою коду ХХ.Х) <u>33.20</u>	143	7	x	Державний біотехнологічний університет
КВЕД (за структурою коду ХХ.Х) <u>F 43.3</u>	144	1	x	Національний університет "Львівська політехніка"
КВЕД (за структурою коду ХХ.Х) <u>46.16</u>	145	1	x	Хмельницький національний університет
КВЕД (за структурою коду ХХ.Х) <u>58.29</u>	146	1	x	Хмельницький національний університет
КВЕД (за структурою коду ХХ.Х) <u>62.01</u>	147	1	x	Хмельницький національний університет
КВЕД (за структурою коду ХХ.Х) <u>72.1</u>	148	45	x	Київський національний університет технологій та дизайну
КВЕД (за структурою коду ХХ.Х) <u>72.11</u>	149	31	x	Інститут продовольчих ресурсів НААН
КВЕД (за структурою коду ХХ.Х) <u>72.19</u>	150	155	x	Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет" Сумський національний аграрний університет Національний науковий центр "Інститут ґрунтознавства і агрохімії ім. О. Соколовського" Інститут механіки та автоматизації агропромислового виробництва НААН

1	2	3	4	5
				Інститут кліматично орієнтованого сільського господарства НААН Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насіннізнавства та сортовивчення НААН Державна установа «Інститут зернових культур НААН» Інститут продовольчих ресурсів НААН Миронівський інститут пшениці імені В.М. Ремесла НААН ДП ЦКБ "ПРОТОН" ТОВ "РДЛ"
КВЕД (за структурою коду XX.X) <u>72.2</u>	151	3	x	Київський національний університет технологій та дизайну
КВЕД (за структурою коду XX.X) _____	152	–	x	–
КВЕД (за структурою коду XX.X) _____	153	–	x	–
КВЕД (за структурою коду XX.X) _____	154	–	x	–
КВЕД (за структурою коду XX.X) _____	155	–	x	–
КВЕД (за структурою коду XX.X) _____	156	–	x	–
КВЕД (за структурою коду XX.X) _____	157	–	x	–
КВЕД (за структурою коду XX.X) _____	158	–	x	–
КВЕД (за структурою коду XX.X) _____	159	–	x	–
КВЕД (за структурою коду XX.X) _____	160	–	x	–
КВЕД (за структурою коду XX.X) _____	161	–	x	–
КВЕД (за структурою коду XX.X) _____	162	–	x	–
КВЕД (за структурою коду XX.X) _____	163	–	x	–
КВЕД (за структурою коду XX.X) _____	164	–	x	–
КВЕД (за структурою коду XX.X) _____	165	–	x	–
КВЕД (за структурою коду XX.X) _____	166	–	x	–

1	2	3	4	5
КВЕД (за структурой коду XX.X) _____	167	–	x	–
КВЕД (за структурой коду XX.X) _____	168	–	x	–
КВЕД (за структурой коду XX.X) _____	169	–	x	–
КВЕД (за структурой коду XX.X) _____	170	–	x	–
КВЕД (за структурой коду XX.X) _____	171	–	x	–
КВЕД (за структурой коду XX.X) _____	172	–	x	–
КВЕД (за структурой коду XX.X) _____	173	–	x	–
КВЕД (за структурой коду XX.X) _____	174	–	x	–
КВЕД (за структурой коду XX.X) _____	175	–	x	–
КВЕД (за структурой коду XX.X) _____	176	–	x	–
КВЕД (за структурой коду XX.X) _____	177	–	x	–
КВЕД (за структурой коду XX.X) _____	178	–	x	–
КВЕД (за структурой коду XX.X) _____	179	–	x	–
КВЕД (за структурой коду XX.X) _____	180	–	x	–
КВЕД (за структурой коду XX.X) _____	181	–	x	–
КВЕД (за структурой коду XX.X) _____	182	–	x	–
КВЕД (за структурой коду XX.X) _____	183	–	x	–
КВЕД (за структурой коду XX.X) _____	184	–	x	–
КВЕД (за структурой коду XX.X) _____	185	–	x	–
КВЕД (за структурой коду XX.X) _____	186	–	x	–
КВЕД (за структурой коду XX.X) _____	187	–	x	–
КВЕД (за структурой коду XX.X) _____	188	–	x	–
КВЕД (за структурой коду XX.X) _____	189	–	x	–
КВЕД (за структурой коду XX.X) _____	190	–	x	–
КВЕД (за структурой коду XX.X) _____	191	–	x	–

1	2	3	4	5
КВЕД (за структурою коду XX.X) _____	192	–	x	–
КВЕД (за структурою коду XX.X) _____	193	–	x	–
КВЕД (за структурою коду XX.X) _____	194	–	x	–
КВЕД (за структурою коду XX.X) _____	195	–	x	–
КВЕД (за структурою коду XX.X) _____	196	–	x	–
КВЕД (за структурою коду XX.X) _____	197	–	x	–
КВЕД (за структурою коду XX.X) _____	198	–	x	–
КВЕД (за структурою коду XX.X) _____	199	–	x	–
Загальна сума коштів, одержаних протягом звітного року від трансферу технологій, у тому числі:	200	x	113572,30	Державний біотехнологічний університет Запорізький національний університет Вінницький національний аграрний університет Київський національний університет технологій та дизайну Київський національний університет імені Тараса Шевченка Національний університет біоресурсів і природокористування України Національний університет "Львівська політехніка" Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського" Одеський національний економічний університет Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"

1	2	3	4	5
				Сумський національний аграрний університет Хмельницький національний університет Національний авіаційний університет ДП ЦКБ "ПРОТОН" ТОВ "РДЛ"
Загальна сума коштів, на яку протягом року укладено договорів про трансфер технологій	201	х	94383,83	Державний біотехнологічний університет Вінницький національний аграрний університет Київський національний університет технологій та дизайну Національний університет "Львівська політехніка" Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського" Одеський національний економічний університет Сумський національний аграрний університет Хмельницький національний університет Національний авіаційний університет ДП ЦКБ "ПРОТОН" ТОВ "РДЛ"
Загальна сума коштів, одержаних протягом року у вигляді періодичних виплат (роялті)	202	х	11420,96	Запорізький національний університет Київський національний університет технологій та дизайну Київський національний університет імені Тараса Шевченка

1	2	3	4	5
Загальна сума коштів, одержаних протягом року у вигляді разових виплат (роялті)	203	x	7035,52	Національний університет біоресурсів і природокористування України Національний авіаційний університет
Загальна сума коштів, одержаних протягом року від передачі виключних майнових прав інтелектуальної власності	204	x	732,00	Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"
Використання коштів, що надійшли за договорами про трансфер технологій, усього, з них за напрямками:	210	x	71191,02	x
1) розвиток інноваційної діяльності та трансферу технологій:	220	x	60790,05	x
проведення досліджень із створення і трансферу технологій та/або їх складових, у тому числі:	230	559	12638,91	Одеський національний економічний університет Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет" Державна установа «Інститут зернових культур НААН» Донецька державна сільськогосподарська дослідна станція НААН Інститут картоплярства НААН Інститут механіки та автоматизації агропромислового виробництва НААН Інститут продовольчих ресурсів НААН Інститут сільського господарства Західного Полісся НААН Інститут сільського господарства Північного Сходу НААН Інститут сільського господарства Степу НААН Інститут сільськогосподарської мікробіології та агропромислового виробництва НААН Національний науковий центр «Інститут землеробства НААН»

1	2	3	4	5
				<p>Національний науковий центр «Інститут ґрунтознавства і агрохімії ім. О. Соколовського» Національний науковий центр «Інститут експериментальної і клінічної ветеринарної медицини» Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насіннезнавства та сортовивчення НААН</p>
патентних	231	89	1561,40	<p>Національний науковий центр «Інститут землеробства НААН» Інститут механіки та автоматизації агропромислового виробництва НААН Миронівський інститут пшениці імені В.М. Ремесла НААН Інститут сільськогосподарської мікробіології та агропромислового виробництва НААН Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насіннезнавства та сортовивчення НААН Національний науковий центр «Інститут експериментальної і клінічної ветеринарної медицини» Інститут продовольчих ресурсів НААН Інститут сільського господарства Західного Полісся НААН Інститут сільського господарства Північного Сходу НААН Донецька державна сільськогосподарська дослідна станція НААН</p>

1	2	3	4	5
патентно-кон'юктурних	232	48	99,00	Національний науковий центр «Інститут землеробства НААН» Інститут сільськогосподарської мікробіології та агропромислового виробництва НААН Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насіннезнавства та сортовивчення НААН Інститут сільського господарства Північного Сходу
маркетингових	233	404	10557,31	Національний науковий центр «Інститут землеробства НААН» Національний науковий центр "Інститут ґрунтознавства і агрохімії ім. О. Соколовського" Інститут сільськогосподарської мікробіології та агропромислового виробництва НААН Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насіннезнавства та сортовивчення НААН Державна установа «Інститут зернових культур НААН» Інститут картоплярства НААН Миронівський інститут пшениці імені В.М. Ремесла НААН Національний науковий центр «Інститут експериментальної і клінічної ветеринарної медицини» Інститут сільського господарства Західного Полісся НААН Інститут сільського господарства Степу НААН Інститут сільського господарства Північного Сходу

1	2	3	4	5
проведення технологічного та економічного аудиту	240	30	292,80	Одеський національний економічний університет Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насіннєзнавства та сортовивчення НААН
проведення оцінки науково-технічного рівня технологій та/або їх складових як об'єкта комерціалізації	250	422	26242,9	ННЦ «Інститут ґрунтознавства та агрохімії ім. О.Н. Соколовського» Національний науковий центр «Інститут землеробства НААН» Миронівський інститут пшениці імені В.М. Ремесла НААНН Інститут овочівництва і баштанництва НААН Інститут сільського господарства Карпатського регіону НААН Інститут сільського господарства Степу НААН
забезпечення доступу до пошукових баз даних з патентною, ліцензійною та економічною інформацією	260	–	–	–
здійснення заходів щодо патентування, зокрема закордонного патентування, а також забезпечення правової охорони технологій та/або їх складових, у тому числі:	270	464	1820,57	Київський національний університет технологій та дизайну Сумський національний аграрний університет Національний науковий центр «Інститут землеробства НААН» Інститут механіки та автоматизації агропромислового виробництва НААН Інститут кліматично орієнтованого сільського господарства НААН Національний науковий центр «Інститут виноградарства і виноробства імені В. Є. Таїрова» Інститут олійних культур НААН

1	2	3	4	5
				Інститут овочівництва і баштанництва НААН Інститут садівництва НААН Державна установа «Інститут зернових культур НААН» Інститут картоплярства НААН Миронівський інститут пшениці імені В.М. Ремесла НААН Інститут продовольчих ресурсів НААН Інститут сільського господарства Західного Полісся НААН Інститут сільського господарства Степу НААН
в Україні	271	464	1820,57	Київський національний університет технологій та дизайну Сумський національний аграрний університет Національний науковий центр «Інститут землеробства НААН» Інститут механіки та автоматизації агропромислового виробництва НААН Інститут кліматично орієнтованого сільського господарства НААН Національний науковий центр «Інститут виноградарства і виноробства імені В. Є. Таїрова» Інститут олійних культур НААН Інститут овочівництва і баштанництва НААН Інститут садівництва НААН Державна установа «Інститут зернових культур НААН» Інститут картоплярства НААН

1	2	3	4	5
				Миронівський інститут пшениці імені В.М. Ремесла НААН Інститут продовольчих ресурсів НААН Інститут сільського господарства Західного Полісся НААН Інститут сільського господарства Степу НААН
за межами України (із зазначенням назви країни, в якій здійснюється патентування)	272	–	–	–
підготовка, перепідготовка і підвищення кваліфікації фахівців з питань інтелектуальної власності та трансферу технологій, у тому числі:	280	–	–	–
забезпечення участі співробітників у тренінгах та семінарах з питань трансферу технологій та/або їх складових	281	–	–	–
організація просування технологій та/або їх складових на ринок шляхом їх демонстрації на виставкових заходах, здійснення їх рекламування за допомогою Інтернету, соціальних мереж, радіо, телебачення	290	21	204,35	Національний науковий центр «Інститут землеробства НААН» Інститут механіки та автоматизації агропромислового виробництва НААН Державна установа «Інститут зернових культур НААН» Інститут овочівництва і баштанництва НААН Миронівський інститут пшениці імені В.М. Ремесла НААН Інститут сільського господарства Північного Сходу НААН Донецька державна сільськогосподарська дослідна станція НААН Інститут сільського господарства Степу НААН

1	2	3	4	5
закупівля інструментів, обладнання та устаткування, необхідних для проведення тестування, прототипування, проведення експериментальних досліджень, створення та випробування дослідних зразків, виготовлення моделей	300	461	6819,76	Вінницький національний аграрний університет Національний університет біоресурсів і природокористування України Сумський національний аграрний університет Національний науковий центр «Інститут землеробства НААН» Інститут механіки та автоматизації агропромислового виробництва НААН Інститут садівництва НААН Державна установа «Інститут зернових культур НААН» Інститут овочівництва і баштанництва Національний науковий центр «Інститут експериментальної і клінічної ветеринарної медицини» Черкаська дослідна станція біоресурсів НААН Закарпатська ДСГДС
проведення тестування, прототипування, експериментальних досліджень, виготовлення моделі або дослідного зразка та здійснення їх випробування, сертифікації	310	243	9426,18	Вінницький національний аграрний університет Національний університет біоресурсів і природокористування України Сумський національний аграрний університет Національний науковий центр «Інститут землеробства НААН» Державна установа «Інститут зернових культур НААН» Інститут сільського господарства Степу НААН

1	2	3	4	5
набуття прав на об'єкти права інтелектуальної власності з них:	320	119	725,03	<p>Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"</p> <p>Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"</p> <p>Державна установа «Інститут зернових культур НААН</p> <p>Донецька державна сільськогосподарська дослідна станція НААН</p> <p>Інститут кліматично орієнтованого сільського господарства НААН</p> <p>Інститут механіки та автоматизації агропромислового виробництва НААН</p> <p>Інститут овочівництва і баштанництва НААН</p> <p>Інститут продовольчих ресурсів НААН</p> <p>Інститут рослинництва ім. В. Я. Юр'єва НААН</p> <p>Інститут сільського господарства Степу Миронівський інститут пшениці імені В.М. Ремесла НААН</p> <p>Національний науковий центр «Інститут ґрунтознавства та агрохімії ім. О.Н. Соколовського»</p> <p>Національний науковий центр «Інститут землеробства НААН»</p>

1	2	3	4	5
патенти	321	104	368,14	<p>Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"</p> <p>Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"</p> <p>Національний науковий центр «Інститут ґрунтознавства та агрохімії ім. О.Н. Соколовського»</p> <p>Національний науковий центр «Інститут землеробства НААН»</p> <p>Інститут механіки та автоматизації агропромислового виробництва НААН</p> <p>Інститут рослинництва ім. В. Я. Юр'єва НААН</p> <p>Державна установа «Інститут зернових культур НААН</p> <p>Інститут овочівництва і баштанництва НААН</p> <p>Інститут продовольчих ресурсів НААН</p> <p>Донецька державна сільськогосподарська дослідна станція НААН</p>
ліцензії на використання винаходів	322	9	345,15	<p>Інститут кліматично орієнтованого сільського господарства НААН</p> <p>Державна установа «Інститут зернових культур НААН»</p> <p>Інститут сільського господарства Степу</p>
корисні моделі	333	6	11,74	<p>Національний науковий центр «Інститут землеробства НААН»</p> <p>Державна установа «Інститут зернових культур НААН»</p> <p>Миронівський інститут пшениці імені В.М. Ремесла НААН</p>
промислові зразки	334	–	–	–

1	2	3	4	5
ноу-хау	335	–	–	–
створення та забезпечення функціонування інноваційних структур, створених організацією-розробником у тому числі:	340	390	3040,75	Київський національний університет технологій та дизайну Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"
інноваційні бізнес-інкубатори	341	–	–	–
бізнес-акселератори	342	–	–	–
стартап-школи	343	–	–	–
центри трансферу технологій	344		120,00	Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"
коворкінги	345	–	–	–
хаби	346	–	–	–
інше (вказати)	347	390	2920,75	Київський національний університет технологій та дизайну Інститут сільськогосподарської мікробіології та агропромислового виробництва НААН
забезпечення створення та функціонування стартапів, створених шляхом ліцензування організацією-розробником у тому числі:	350	–	–	–
навчання	351	–	–	–
менторство	352	–	–	–
інкубаційні програми	353	–	–	–
надання у користування інноваційного простору	354	–	–	–
пошук інвесторів	355	–	–	–
розроблення бізнес-плану	356	–	–	–
розроблення бізнес-моделі	357	–	–	–

1	2	3	4	5
2) виплата винагороди авторам технологій та/або їх складових за договорами про трансфер технологій, середня ставка якої становить <u>35,92</u> %	360	240	6016,19	Державний біотехнологічний університет Запорізький національний університет Вінницький національний аграрний університет Київський національний університет технологій та дизайну Національний університет біоресурсів і природокористування України Національний університет "Львівська політехніка" Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського" Одеський національний економічний університет Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет" Національний авіаційний університет Хмельницький національний університет Національний науковий центр «Інститут землеробства НААН» Інститут механіки та автоматизації агропромислового виробництва НААН Інститут садівництва НААН Національний науковий центр «Інститут виноградарства і виноробства імені В. С. Таїрова» Миронівський інститут пшениці ім. В.М. Ремесла Інститут рибного господарства НААН Донецька ДСГДС Інститут продовольчих ресурсів Інститут сільського господарства Західного Полісся

1	2	3	4	5
3) виплата винагороди особам, що здійснюють трансфер технологій, середня ставка якої становить <u>4,52</u> %	370	169	4297,32	Київський національний університет технологій та дизайну Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет" Національний науковий центр «Інститут ґрунтознавства та агрохімії ім. О.Н. Соколовського» Національний науковий центр «Інститут землеробства НААН» Інститут сільського господарства Західного Полісся НААН Інститут овочівництва і баштанництва НААН Інститут садівництва НААН Національний науковий центр «Інститут виноградарства і виноробства імені В. Є. Таїрова»

1 КВЕД -2010 - Національний класифікатор України "Класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2010", затверджений наказом Держспоживстандарту України від 11 жовтня 2010 року №457 (із змінами). Національні (державні) статистичні класифікації (класифікатори).- Електронний ресурс /Режим доступу:<http://ukrstat.gov.ua/>.

На виконання пункту 3 Порядку і напрямів використання коштів, одержаних у результаті трансферу технологій, створених за рахунок коштів державного бюджету, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 22.04.2013 № 300, та пункту 5 Порядку здійснення контролю за виплатою винагороди авторам технологій та/або їх складових, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22.05.2013 № 351, Міністерство освіти і науки України протягом 2014–2021 років узагальнює інформацію, надану головними розпорядниками бюджетних коштів – національними академіями наук, міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади.

Протягом цих років було укладено 25073 договори про трансфер технологій на загальну суму 1127,34 млн грн. Найбільша кількість договорів була укладена у 2014 році, але найбільший обсяг коштів за укладеними договорами було отримано у 2020 році – 218,74 млн грн (рис. 1). В аналізований період до 2020 року, тобто до початку глобальної пандемії COVID-19, простежувалась тенденція до збільшення обсягу коштів, отриманих за укладеними договорами про трансфер технологій з одночасним зменшенням та стабілізацією на певному значенні, в останні три роки, кількості укладених договорів, але слід відмітити падіння обсягу отриманих коштів з 2021 року, що пояснюється тим, що за договорами про трансфер технологій переважно передавались не готові технології, а результати наукових досліджень та розробок.

Зазначимо, що широкомасштабна агресія Російської Федерації проти України також мала істотний вплив і кількість укладених договорів про трансфер технологій істотно зменшилась.

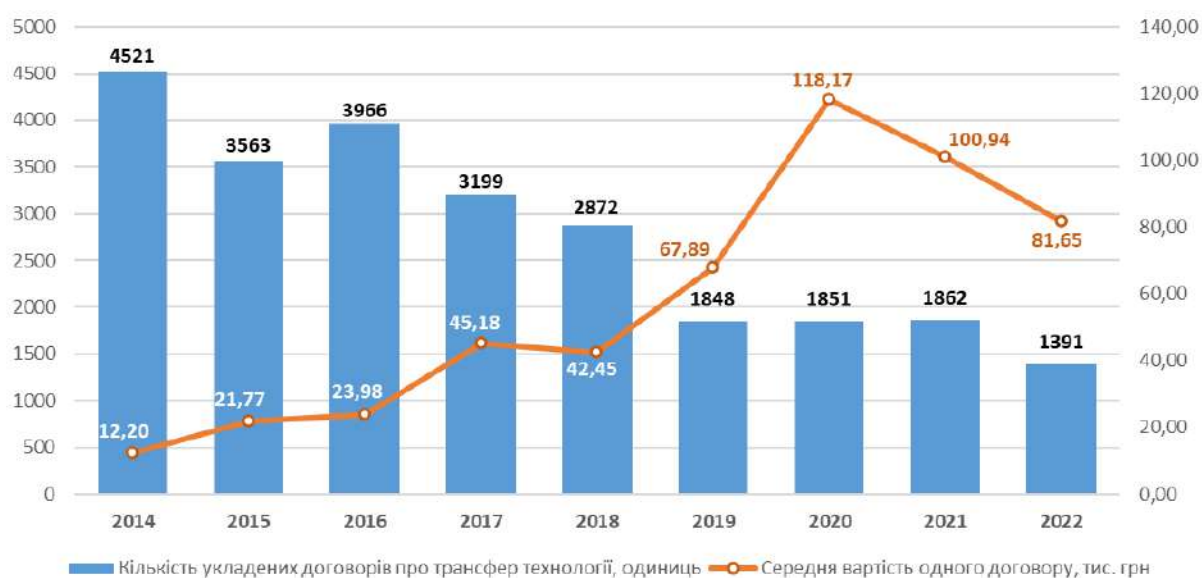

Рисунок 1 – Кількість укладених договорів про трансфер технологій на загальну суму в період з 2014 по 2022 рік

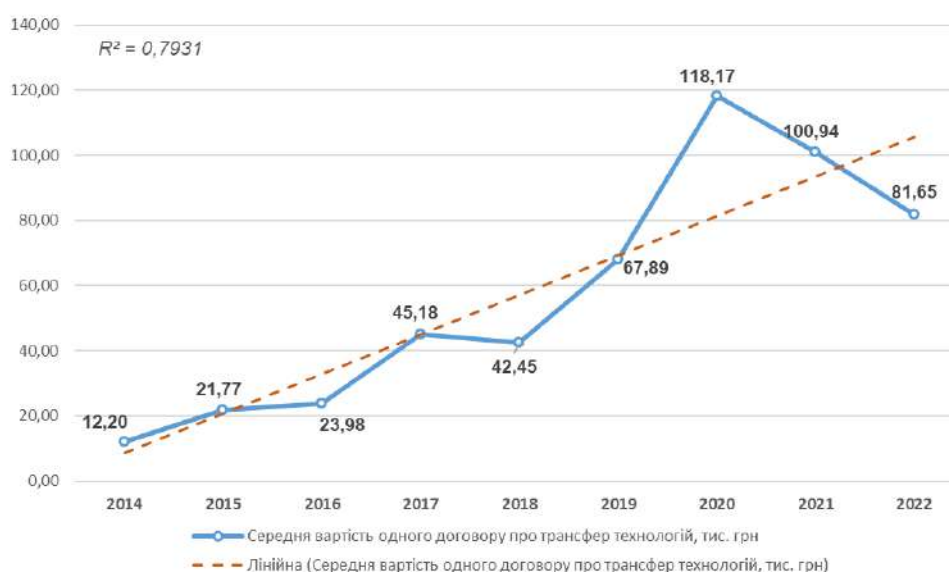
Зазначену вище тенденцію можна пояснити збільшенням середньої вартості одного договору про трансфер технологій (рис. 2). Так, найбільша середня вартість одного договору про трансфер технологій була досягнута у 2020 році і

вона складала 118,17 тис. грн, що у 1,7 рази вище порівняно із вартістю договору у 2019 році. Найменша ж середня вартість була відзначена у 2014 році – 12,20 тис. грн. Незважаючи на зниження середньої вартості одного договору про трансфер технологій у 2018 році та певну стабілізацію вартості в останні два роки з ймовірністю 79,3 % можна говорити про стійку тенденцію до збільшення середньої вартості одного договору про трансфер технологій в аналізований період і таку ж динаміку в майбутньому (рис. 3). Проте слід відмітити, що значення ймовірності збільшення середньої вартості одного договору про трансфер технологій у майбутньому останні два роки знижується, що можна пояснити впливом глобальної пандемії COVID-19 та воєнними діями в Україні.

Рисунок 2 – Кількість укладених договорів та середня вартість одного договору в період з 2014 по 2022 рік

Рисунок 3 – Динаміка зміни середньої вартості одного договору про трансфер технологій та лінійний прогноз середньої вартості одного договору у майбутньому

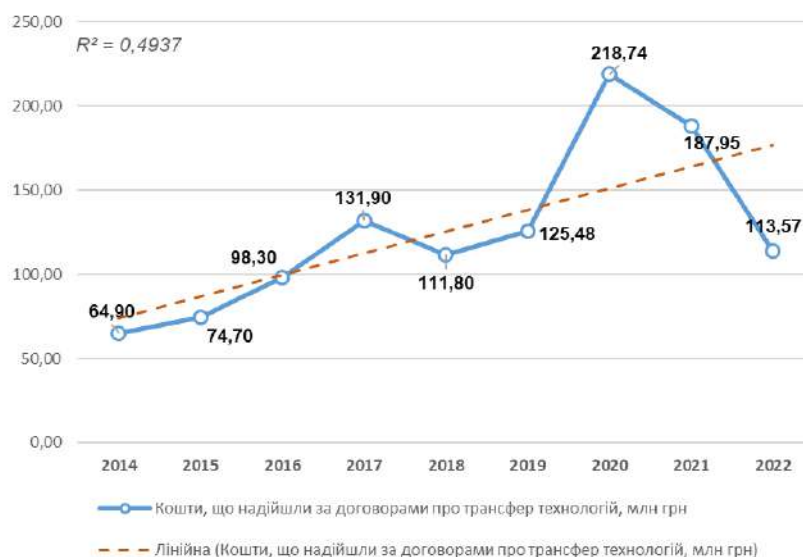
За дев'ять років, у період з 2014 по 2022 роки, за договорами про трансфер технологій надійшло 1139,98 млн грн, динаміка надходження яких та обсяги їх використання в досліджувані роки представлена на рис. 4. Найбільша сума за договорами про трансфер технологій надійшла у 2020 та 2021 роках і вона складала 218,74 млн грн та 187,95 млн грн, відповідно, найменша у 2014 році – 64,90 млн грн. Найбільшу суму коштів, що надійшли за договорами про трансфер технологій було використано у 2019 та 2021 роках і вона складала 118,99 млн грн та 121,70 млн грн, відповідно.

Вочевидь, адаптивні карантинні обмеження, пов'язані із поширенням COVID-19 в Україні, мали вплив на динаміку використання коштів, що надійшли за договорами про трансфер технологій у 2020 році, але у 2021 році розробники технологій адаптувались до ведення діяльності в рамках обмежень, проте активні військові дії на території України протягом 2022 року також істотно вплинули як на обсяг коштів, що надійшли за договорами про трансфер технологій, так і на обсяг їх використання.

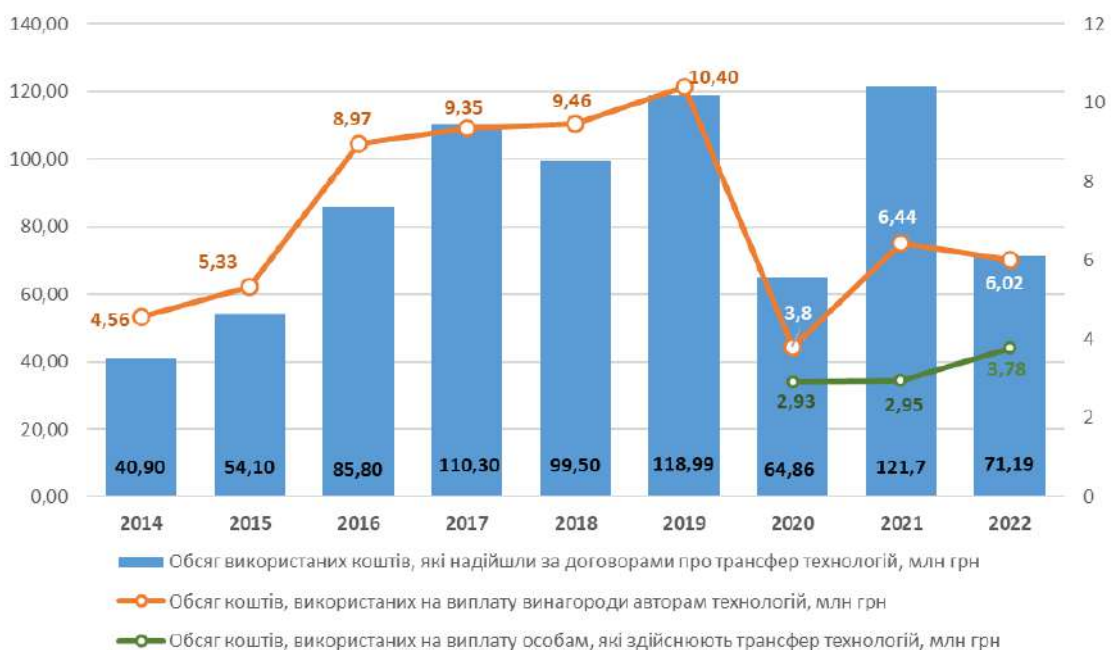
Рисунок 4 – Кошти, що надійшли за договорами про трансфер технологій та обсяг їх використання у період з 2014 по 2022 рік

Незважаючи на зменшення обсягу коштів, що надійшли за договорами про трансфер технологій у 2018 та 2019 роках, і в цілому схильність цього показника до коливань, ймовірно, 49,4 % можна говорити про тенденцію до зростання загальної суми надходження коштів за договорами про трансфер технологій в аналізований період та у майбутньому (рис. 5). Проте зазначимо, що значення ймовірності останні три роки поступово зменшується і зараз складає вже менше 50 %.

Рисунок 5 – Динаміка зміни обсягу надходження коштів за договорами про трансфер технологій та лінійний прогноз їх надходження у майбутньому

Протягом 2014–2022 років на виплату винагороди авторам технологій було використано 64,33 млн грн з загальних 767,34 млн грн використаних коштів, які надійшли в ці роки за договорами про трансфер технологій. Найбільшу суму – 10,40 млн грн – винагороди авторам технологій було виплачено у 2019 році, найменшу – 3,80 млн грн – у 2020 році (рис. 6). Слід відзначити, що протягом 2014–2019 рр. простежувалась динаміка збільшення обсягу використання коштів на виплату авторам технологій, але вочевидь поширення COVID-19 в Україні та світі, а також подальша військова агресія Російської Федерації проти України мали істотний вплив саме на цю складову використання коштів, отриманих за договорами про трансфер технологій. В цей період (2020 – 2022 роки) наукові установи та ЗВО переважно реалізовували не готові технології, а результати наукових досліджень і розробок, які у своїй собівартості мають меншу частку коштів, призначених для виплати винагороди авторам технологій та/або їх складових, яка прописується у відповідних договорах у вигляді сталої заробітної плати, яку отримують винахідники та науковці протягом виконання дослідницького проєкту або експериментальної розробки.

Рисунок 6 – Обсяг використаних коштів, які надійшли з договорами про трансфер технологій та їх використання на виплату винагороди авторам технологій у період з 2014 по 2022 рік

Крім того, з 2020 року внаслідок змін несених до Порядку і напрямів використання коштів, одержаних у результаті трансферу технологій, створених за рахунок коштів державного бюджету, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 22.04.2013 № 300, МОН розпочало моніторинг обсягів коштів, використаних на виплату особам, які здійснюють трансфер технологій та/або їх складових. Зміни до постанови внесено з метою забезпечення ефективного моніторингу виплати підприємствами, установами, організаціями винагороди авторам технологій та / або їх складових та особам, які здійснюють їх трансфер; актуалізація напрямів використання коштів, одержаних у результаті трансферу технологій, створених за рахунок коштів державного бюджету з урахуванням нових світових тенденцій у цьому напрямку.

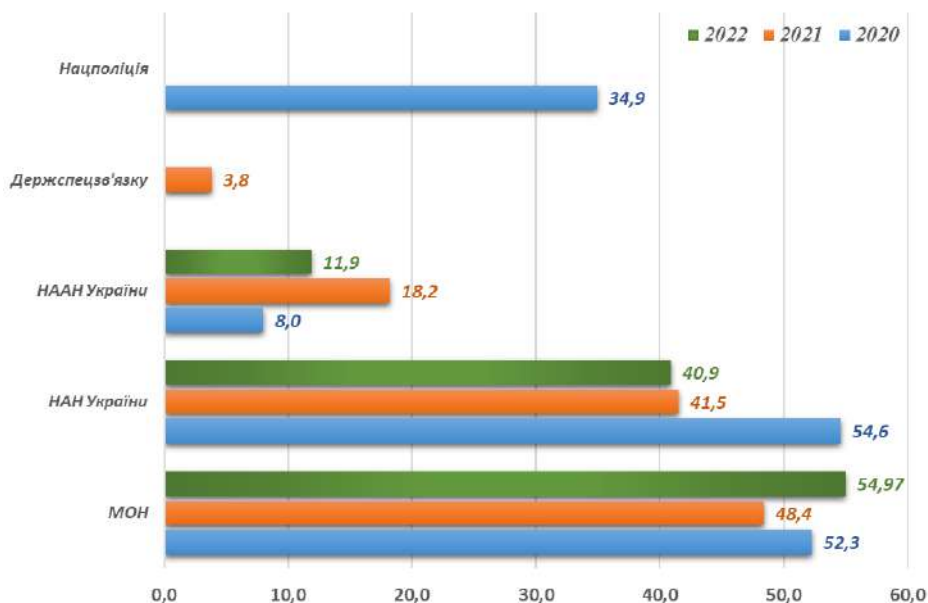
Отже, у 2020 році на виплату винагороди особам, які здійснюють трансфер технологій та / або їх складових було використано 2,93 млн грн, що у 1,3 рази менше обсягу коштів, використаних на виплату винагороди авторам технологій та/або їх складових. У 2021 році ця сума залишилась сталою і склала 2,95 млн грн, що у 2,2 рази менше обсягу коштів, використаних на виплату винагороди авторам технологій та/або їх складових у цьому році. Проте, попри війну у 2022 році обсяг коштів, використаних на виплату винагороди особам, які здійснюють трансфер технологій та / або їх складових збільшився і склав 3,78 млн грн, що у 1,59 рази менше обсягу коштів, використаних на виплату винагороди авторам технологій та/або їх складових.

З огляду на динаміку обсягу використання коштів на виплату винагороди авторам технологій, з певною ймовірністю можна говорити про тенденцію до зростання цих обсягів як в аналізованій період, так і у майбутньому, або принаймні, розраховувати на те, що виплати залишаться на тому ж рівні (рис. 7).

Рисунок 7 – Динаміка зміни обсягу коштів, використаних на виплату винагороди авторам технологій та лінійний прогноз таких виплат у майбутньому

Зауважимо, що найбільша середня ставка виплати винагороди авторам технологій та/або їх складових за договорами про трансфер технологій протягом 2021–2023 років була у закладів вищої освіти та наукових установ, що перебувають у сфері відання МОН, і навіть попри воєнні дії на території України у 2022 році складала рекордні 54,97 % (рис. 8). Серед тих головних розпорядників бюджетних коштів, що здійснюють діяльність у сфері трансферу технологій щорічно, найменший показник середньої ставки виплати винагороди авторам технологій та/або їх складових за договорами про трансфер технологій у наукових установ НААН України (найвищий показник спостерігався у 2021 році – 18,2 %, найменший – у 2020 році на рівні 8,0 %), хоча вони і мають найбільшу кількість договорів про трансфер технологій.

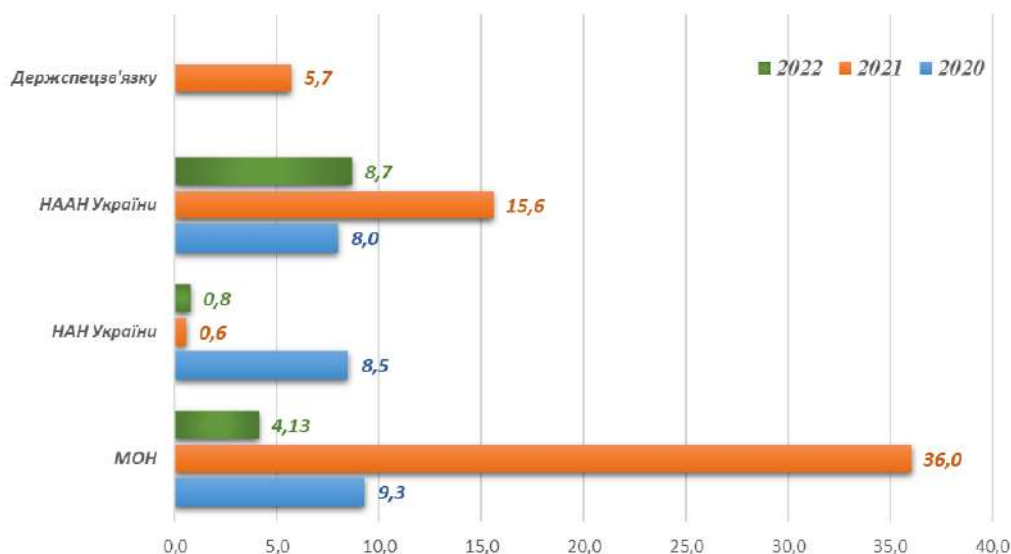

Рисунок 8 – Динаміка зміни середньої ставки виплати винагороди авторам технологій та/або їх складових за договорами про трансфер технологій за головними розпорядниками бюджетних коштів протягом 2020–2022 років, %

Щодо найбільшої середньої ставки виплати винагороди особам, які здійснюють трансфер, то у період з 2020 по 2021 роки лідерами були заклади вищої освіти та наукові установи, що перебувають у сфері відання МОН, а у 2022 році лідерство перехопили наукові установи НААН України (рис. 9). Найнижчим цей показник виплат є у наукових установах НАН України.

Проте зауважимо, що в наукових установах НААН України середня ставка виплати винагороди авторам технологій і середня ставка виплати винагороди особам, які здійснюють їх трансфер усі досліджувані роки знаходиться на одному рівні. У той же час, у 2021 році середня ставка виплати винагороди особам, які здійснюють трансфер технологій є вищою за середню ставку винагороди авторам технологій в установах Держспецзв'язку, що не є типовим.

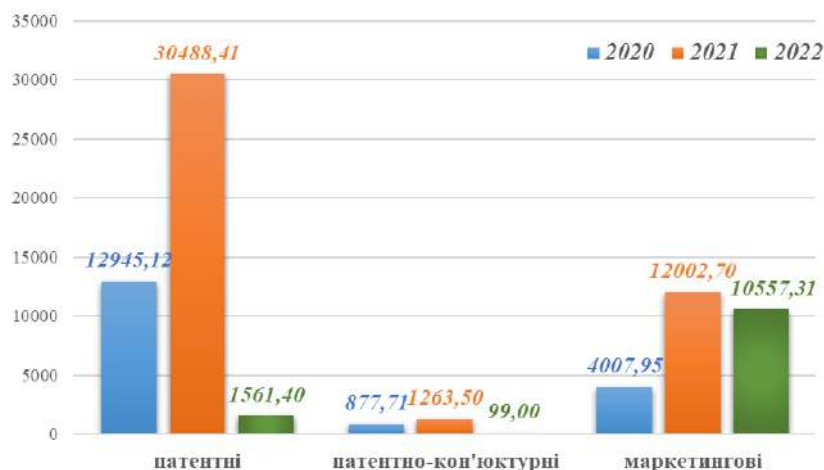
Рисунок 9 – Динаміка зміни середньої ставки виплати винагороди особам, що здійснюють трансфер технологій за головними розпорядниками бюджетних коштів протягом 2020–2022 років, %

До 2020 року найбільша частка коштів, що надійшли за договорами про трансфер технологій використовувалась на наукові дослідження (найбільша частка у 2019 році – 54,14 %), які були частиною напряму використання коштів «Розвиток інноваційної діяльності та трансферу технологій». З 2020 року МОН припинено відстеження цього показника.

У 2022 році за напрямом використання коштів «Розвиток інноваційної діяльності та трансферу технологій» використано на проведення досліджень із створення і трансферу технологій та/або їх складових 12,64 млн грн або 17,75 % від використаних коштів, що надійшли за договорами про трансфер технологій, найбільшу частку з яких було витрачено на маркетингові дослідження – 86,4 % (рис. 10).

Найбільшу частку коштів у 2022 році було використано на проведення оцінки науково-технічного рівня технологій та/або їх складових як об'єкта комерціалізації – 26,24 млн грн або 36,9 % (що є співставним із показником 2021 року та у понад 5 разів більше порівняно із показником 2020 року). Зазначимо, що надання переваги саме цьому напряму використання коштів свідчить про те, що розробники технологій розуміють важливість дослідження ринку і прагнуть підвищити конкурентноспроможність своїх технологій (рис. 11).

Також, значні частки коштів, як і у попередні роки, було використано на закупівлю інструментів, обладнання та устаткування, необхідних для проведення тестування, прототипування, проведення експериментальних досліджень, створення та випробування дослідних зразків, виготовлення моделей – 6,82 млн грн або 9,58 % (що у 1,3 рази менше порівняно із показником 2021 року) та проведення тестування, прототипування, експериментальних досліджень, виготовлення моделі або дослідного зразка та здійснення їх випробування, сертифікації – 9,43 млн грн або 13,24 % (що у 2,7 рази менше порівняно із показником 2021 року).

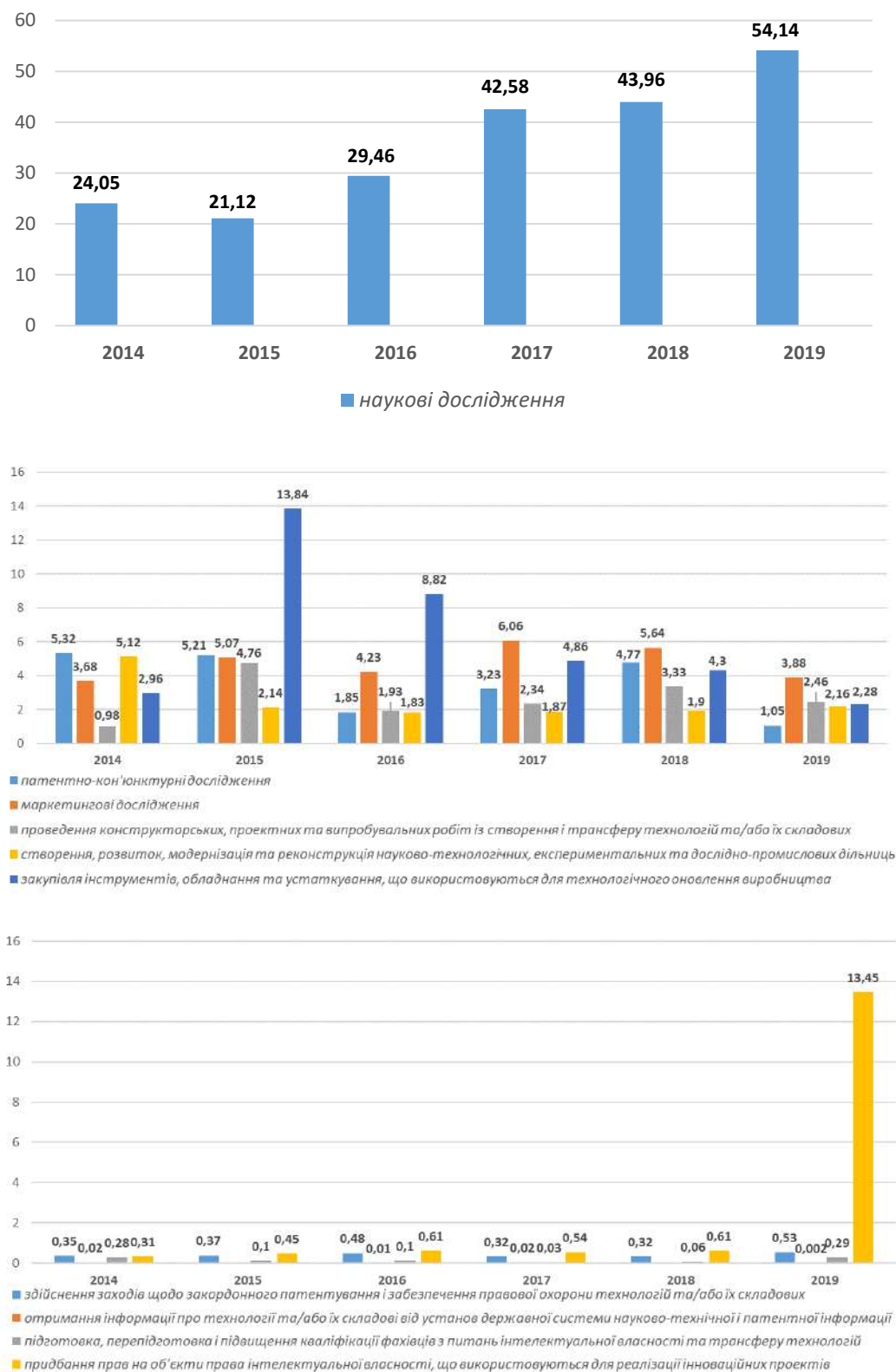
Рисунок 10 – Розподіл коштів за видами досліджень із створення і трансферу технологій та/або їх складових у 2020 – 2022 роках, тис. грн

Рисунок 11 – Розподіл використання коштів за напрямками розвитку інноваційної діяльності та трансферу технологій у 2020 – 2022 роках, тис. грн

Слід зазначити, що у 2022 році на відміну від попереднього року кошти, які було використано на здійснення заходів щодо патентування, не було

спрямовано на закордонне патентування, патентування здійснювалось в Україні. На здійснення заходів щодо патентування, а також забезпечення правової охорони технологій та/або їх складових в Україні було використано 1,82 млн грн або 2,56 % від використаних коштів, що надійшли за договорами про трансфер технологій.

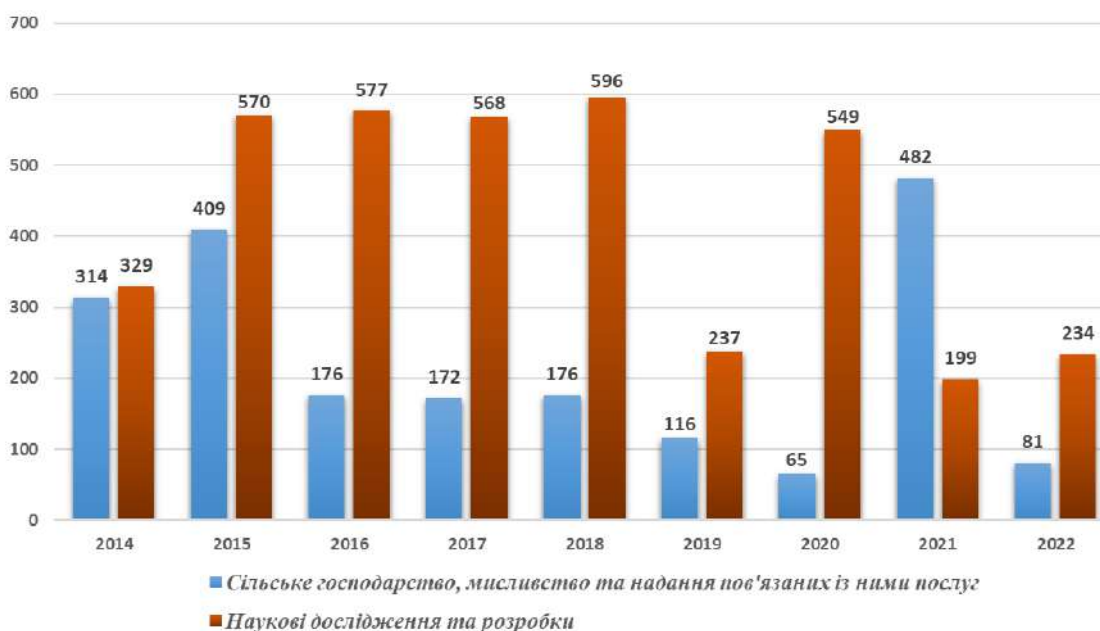

Рисунок 12 – Частка використання коштів, що надійшли за договорами про трансфер технологій за напрямками розвитку інноваційної діяльності та трансферу технологій, 2014–2019 роки

Зазначимо, що з 2020 року внаслідок змін несених до Порядку і напрямів використання коштів, одержаних у результаті трансферу технологій, створених за рахунок коштів державного бюджету, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 22.04.2013 № 300, МОН розпочало моніторинг обсягів коштів, використаних на виплату особам, які здійснюють трансфер технологій та/або їх складових, а також було припинено відслідковування низки напрямів використання коштів, що надійшли за договорами про трансфер технологій.

Динаміка зміни використання частки коштів, що надійшли за договорами про трансфер технологій за напрямами розвитку інноваційної діяльності та трансферу технологій, які були чинними протягом 2014–2019 років представлена на рис. 12 і за всіма напрямами була майже сталою, за винятком придбання прав на об'єкти права інтелектуальної власності, що використовуються для реалізації інноваційних проектів, витрати на які з 2019 року коливаються від істотного зростання до зниження у 2021 році.

Рисунок 13 – Динаміка кількості технологій, які раніше не передавались організаціями-розробниками – власниками технологій за областю призначення у період з 2014 по 2022 роки

Рисунок 14 – Динаміка кількості технологій, які раніше не передавались організаціями-розробниками – власниками технологій за областю призначення у період з 2014 по 2022 роки

Протягом 2014–2022 років найбільша кількість технологій, які раніше не передавались організаціями-розробниками – власниками технологій за областю призначення належали до таких видів економічної діяльності: «Сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг» та «Наукові дослідження та розробки». Динаміка кількості переданих технологій за цими напрямками показана на рис. 13.

Також до 2020 року активно передавались технології у сфері «Виробництво харчових продуктів» (рис. 14), тоді як у 2020 році цей напрям трансферу впав у 2,5 рази і у 2022 році продовжує тенденцію до зниження. Позатим, порівняно з двома зазначеними вище видами економічної діяльності кількість технологій, переданих у сфері «Виробництво харчових продуктів» є набагато меншою.

Слід зазначити, що у 2021 році було передано низку технологій за новими напрямками, які протягом досліджуваного періоду не фіксувались, а саме: одну технологію за напрямом «Діяльність посередників у торгівлі текстильними виробами, одягом, хутром, взуттям і шкіряними виробами» (Хмельницький національний університет), одну технологію за напрямом «Видання іншого програмного забезпечення» (Хмельницький національний університет), сім технологій за напрямом «Установлення та монтаж машин і устаткування» (Державний біотехнологічний університет) та одну технологію за напрямом «Комп'ютерне програмування» (Хмельницький національний університет).

ВИСНОВКИ

Аналіз інформації, отриманої від розпорядників бюджетних коштів, дає підстави попри війну стверджувати про наявність позитивної динаміки з використання коштів державного бюджету відповідно до Порядку і напрямів використання коштів, одержаних у результаті трансферу технологій, створених за рахунок коштів державного бюджету, затверджених постановою Кабінету

Міністрів України від 22.04.2013 № 300, та Порядку здійснення контролю за виплатою винагороди авторам технологій та/або їх складових, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22.05.2013 № 351.

Про це свідчать, зокрема, показники обсягів коштів за укладеними договорами, середньої вартості одного договору про трансфер технологій, які хоча і зменшились, але не досягли рівня ковідного 2020 року.

Водночас, вартим уваги є нерівномірне поширення діяльності з трансферу технологій за різними видами економічної діяльності. Результати аналізу свідчать, що найбільша кількість технологій за відповідний період були передані за такими видами економічної діяльності (відповідно до КВЕД-2010), як «Наукові дослідження та розробки», «Сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг», «Виробництво харчових продуктів». Натомість за іншими видами економічної діяльності кількість технологій, які передавалися за період 2014–2022 рр., є незначною, з огляду на що існує потреба в проведенні окремого дослідження щодо готовності реального сектору економіки впроваджувати технології, розроблені вітчизняними закладами вищої освіти і науковими установами за іншими напрямками економічної діяльності (окрім названих) та необхідних заходів для активізації діяльності з трансферу технологій, у тому числі, можливих змін у розподілі коштів на фінансування відповідних напрямів наукових досліджень з урахуванням викликів, пов'язаних із воєнною агресією Російської Федерації в Україні.

Проте варто відзначити і появу нових напрямів трансферу технологій, таких як «Діяльність посередників у торгівлі текстильними виробами, одягом, хутром, взуттям і шкіряними виробами» (Хмельницький національний університет), «Видання іншого програмного забезпечення» (Хмельницький національний університет), «Установлення та монтаж машин і устаткування» (Державний біотехнологічний університет) та «Комп'ютерне програмування» (Хмельницький національний університет).

Також відзначимо, що два роки поспіль діяльність у сфері трансферу технологій і укладання відповідних договорів здійснюється центральними органами виконавчої влади, які безпосередньо пов'язані із воєнною сферою.

Окремо зазначаємо, що наукові установи НААН України на постійній основі не дотримуються вимог щодо розміру виплат винагороди авторам технологій та особам, які здійснюють їх трансфер, визначених постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження мінімальних ставок винагороди авторам технологій та особам, які здійснюють їх трансфер» від 04 грудня 2019 р. № 1030, а саме: виплати винагороди авторам технологій на рівні не менше 20 % від доходу, одержаного від договорів про трансфер технологій (роялті, паушальні платежі тощо), та особам, які здійснюють трансфер технологій та/або їх складових, у розмірі не менш як 2 відсотки доходу, одержаного на підставі договору про трансфер технологій.